

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: O. Parfeni)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, I. Secrieru, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

7 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Badicico împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 februarie 2020, Petru Badicico a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la 2 ianuarie 2019 a expediat o plângere în adresa președintelui Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, care a fost expediată ulterior în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. Plângerea a fost depusă conform Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 și nr. 272 din 29 noiembrie 2018 (în vigoare din 12 ianuarie 2019) în baza art. 469 alin. (1) pct. 14), 4731-4734 Cod procedură penală și art. 3 CEDO.

Totodată, a indicat că în conformitate cu art. 4733 alin. (4) că, termenul de examinare a plângerilor referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnaților sau ale preveniților este maxim 3 luni.

A mai invocat că dosarul a fost înregistrat la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana cu nr. 12-21-1018-10012019 și din data depunerii până la data depunerii acțiunii, au trecut mai mult de 12 luni, prin ce a fost încălcat dreptul la examinare în termen rezonabil a cauzei.

Reclamantul a mai relatat că instanța de judecată este obligată să respecte Legea și să examineze cauza în limitele legii.

Totodată, a specificat că examinarea cauzei în lipsa sa nu reprezintă altceva decât neglijarea principiului contradictorialității, egalității și disponibilității părților în drepturile procesuale fapt ce indică că cauza nu este examinată sub toate

aspectele, complet și obiectiv, clarificând circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

De altfel, a indicat în cererea de chemare în judecată faptul că la 9 ianuarie 2020 a expediat o plângere în adresa președintelui Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, prin care a explicat că cauză se află în Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana din 10 ianuarie 2019 și de la înregistrarea acesteia au trecut mai mult de 3 luni, prin ce se încălcă art. 6 CEDO, ulterior, la 13 ianuarie 2020, a mai expediat o plângere repetată.

Prin hotărârea din 30 octombrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Petru Badicico.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 16 noiembrie 2020, Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a contestat cu apel hotărârea emisă, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiuni.

Prin decizia din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, și s-a menținut hotărârea din 30 octombrie 2020 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Colegiul examinând materialele cauzei în coroborare cu normele materiale aplicabile speței, analizând hotărârea pronunțată de instanța de fond și motivele invocate în apel a conchis că soluția instanței dată în actuala cauză este una corectă, întemeiată și legală.

Astfel, Colegiul a considerat corecte concluziile instanței de fond, potrivit cărora existența criteriilor pentru a fi constatată încălcarea termenului rezonabil de examinare a unei cauze derivă din totalitatea circumstanțelor și împrejurărilor cauzei, modului de examinare a acesteia, comportamentului părților, complexitatea cauzei, miza și scopului urmărit de justițiabili și aspirațiile acestora urmare a examinării cauzei.

În acest context, Colegiul a concluzionat că nu este suficientă invocarea de către persoană a simplului motiv de încălcare de către instanță a termenului indicat de lege pentru examinarea unei plângeri în baza art. 469 Cod de procedură penală, în acest sens urmând a fi reținute toate circumstanțele cauzei și, nu în ultimul rând, conduita părților și modalitatea de acționare a persoanei interesate în proces.

Totodată, instanța de apel a reiterat că reclamantul/ apelant nu a obiectat și nu s-a opus, în cadrul examinării plângerii sale de către judecător, amânărilor și întreruperilor ședinței de judecată, ba din contra, acesta a depus mai multe cereri de amânare pentru a se pregăti de examinare, pentru a prezenta probe noi.

La fel, ședințele au fost amânate, deoarece condamnatul nu a fost prezent la ședințele de judecată, fiind etapat în Penitenciarul nr. 13 pentru a participa la ședințele din Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Chișinău, instanța fiind impusă să amână ședințele deoarece condamnatul a solicitat participarea la examinarea cauzei.

Totodată, Colegiul a atestat faptul că ședințele fixate pentru lunile martie și aprilie 2020 au fost amânate din cauza instituirii de către Parlamentul Republicii Moldova și, respectiv, de către Comisia națională extraordinară de sănătate publică a Stării Excepționale și ulterior a Stării de urgență în sănătate, urmare a răspândirii infecțiilor cauzate de virusul COVID-19.

Respectiv, Colegiul a specificat că modul și perioada de examinare a cererii/ plângerii condamnatului privind condițiile de detenție, nu a depășit limita

rezonabilă, instanța de fond acționând în conformitate cu prevederile legale, amânările ședințelor având loc sau la solicitările lui Petru Badicico sau pentru a asigura prezența lui la examinarea cauzei. Or, instanța numind cauza spre examinare, într-o perioadă de timp și potrivit programului instanței ce se datorează încărcării instanței, numărului de cauze aflate la examinare, inclusiv numărul de plângeri similare repetate expediate de către condamnatul apelant, care urmau a fi conexe pentru a fi examinate într-o singură procedură, cât și importanței cauzei, naturii litigiului și comportamentului părților la proces.

Astfel, instanța de apel a menționat că instanța de fond a asigurat reclamantului respectarea dreptului fundamental de acces la justiție, de a beneficia de un proces echitabil, respectând totodată și principiul egalității armelor.

În acest sens Colegiul a ținut să accentueze, că garantarea și asigurarea dreptului la un proces echitabil, consfințit de art. 6 CEDO și art. 20 din Constituția Republicii Moldova, nu se limitează la examinarea în anumiți termeni a cauzelor, urmând a fi îndeplinite și alte exigențe, cum sunt legalitatea, disponibilitatea și egalitatea în drepturi a părților procesului, contradictorialitatea și, după caz, publicitatea procesului. Ori, încălcarea respectivelor principii, doar pentru a asigura sau a obține examinarea cauzei și pronunțarea actului judecătoresc în limitele unui termen prevăzut de lege, va avea un impact mult mai grav și distructibil în sensul asigurării și garantării unui proces echitabil justițiabilului, deoarece simpla examinare a cauzei nu constituie în sine și nu garantează respectarea și îndeplinirea exigențelor impuse pentru procesul echitabil, examinarea fiind doar un element sau aspect al acestui proces.

Subsecvent soluției de respingere a pretenției de bază, privind constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a plângerii formulate, instanța de fond corect a decis respingerea și celeilalte pretenții, privind obligarea Statului la plata despăgubirilor de ordin moral, pretins a fi suportate de către reclamantul/ apelant în actuala cauză. Ori, aceste pretenții derivă din pretenția principală și urmează aceeași soartă, ca și soarta pretenției de bază, adică respingerea ei, ca fiind neîntemeiată.

La 7 mai 2021, Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a constatat just și a dat o apreciere incorectă situației de fapt, mai mult nu a examinat cauza sub toate aspectele și nu a stabilit cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt caracteristice raportului juridic.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 11 februarie 2021 și a expediat-o participanților la proces la 30 aprilie 2021 (f.d. 125-127), astfel, recursul declarat la 7 mai 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 31 mai 2021 instanța de recurs a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței, or, până la data examinării cauzei careva referințe în adresa instanței nu au parvenit.

Examinând temeiurile recursului declarat de Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Petru Badicico, reprezentat de avocatul Iurie Mihalache, împotriva deciziei din 11 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat